

CZY MOŻNA WYMELDOWAĆ WSPÓŁLOKATORA BEZ JEGO ZGODY?

Wielu osobom może się wydawać, że obowiązek meldunkowy to instytucja obowiązująca w przeszłości. Jednak zgodnie z obecnie obowiązującym porządkiem prawnym, każda osoba na terytorium Polski ma obowiązek zameldowania oraz wymeldowania, jeżeli opuszcza swoje miejsce pobytu. Zdarzają się sytuacje, kiedy wymeldowanie bez zgody osoby zameldowanej jest zgodne z prawem, czasem nawet bez woli i wiedzy danej osoby. Natomiast osoba opuszczająca swoje miejsce pobytu, musi się wymeldować.

Obowiązek meldunkowy spełnia wyłącznie cel ewidencyjny. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny: „ewidencja ludności służy zbieraniu informacji w zakresie danych o miejscu zamieszkania i pobytu osób, a więc rejestracji stanu faktycznego, a nie stanu prawnego. Nie jest ona formą kontroli nad legalnością zamieszkania i pobytu” (por. wyrok TK wydany w sprawie o sygn. K 20/01). Obowiązek ten ciąży zarówno na obywatelach polskich, jak i na cudzoziemcach tylko czasowo przebywających na terenie Polski. Takie same obowiązki ciążą również na dzieciach oraz wszystkich osobach nieposiadających pełnej zdolności do czynności prawnych (np. osobach ubezwłasnowolnionych) – w ich przypadku formalności meldunkowych dokonuje przedstawiciel ustawowy.

Przepis art. 25 ust. 1 i 2 ustawy o ewidencji ludności

„1. Pobytym stałym jest zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego przebywania.

2. Pobytym czasowym jest przebywanie bez zamiaru zmiany miejsca pobytu stałego w innej miejscowości pod oznaczonym adresem lub w tej samej miejscowości, lecz pod innym adresem”.

Istnieją dwa rodzaje meldunku:

- 1) na pobyt stały;
- 2) na pobyt tymczasowy.

Różnica pomiędzy nimi polega na zamiarze osoby, która jest zameldowana – jeżeli osoba ma zamiar traktować dane miejsce jako swój stały dom, wówczas konieczne jest dokonanie zameldowania na pobyt stały. Natomiast czasowe przebywanie pod danym adresem (np. w związku z zatrudnieniem lub studiami) wymaga zameldowania na pobyt czasowy. W tym samym czasie można mieć jedno miejsce pobytu stałego oraz jedno miejsce pobytu czasowego.

Osoba podlegająca obowiązkowi meldunkowemu ma obowiązek samodzielnego złożenia wniosku o zameldowanie. Do wniosku należy dołączyć dokument potwierdzający posiadanie tytułu prawnego do lokalu (np. umowę najmu).

Natomiast wniosek o wymeldowanie może zostać złożony również na wniosek właściciela lokalu.

Opuszczenie miejsca pobytu – zarówno miejsca pobytu stałego, jak i pobytu czasowego – wymaga wymeldowania.

Wymeldowanie może nastąpić:

- 1) poprzez złożenie wniosku o wymeldowanie;
- 2) poprzez zameldowanie w miejscu nowego pobytu.

Wniosek o wymeldowanie może zostać złożony w formie pisemnej na formularzu w urzędzie gminy właściwym dla miejsca dotychczasowego pobytu albo w formie elektronicznej.

W sytuacji kiedy osoba zameldowana opuści miejsce swojego deklarowanego pobytu (miejsce zameldowania na pobyt czasowy albo na pobyt stały) i nie dopełni związanych z tym formalności, wymeldowanie bez zgody osoby zameldowanej w tym przypadku może być zasadne i zgodne z prawem.

Przepis art. 35 ustawy o ewidencji ludności

„Organ gminy, o którym mowa w art. 28 ust. 1, wydaje z urzędu lub na wniosek właściciela lub podmiotu wskazanych w art. 28 ust. 2, decyzję w sprawie wymeldowania obywatela polskiego, który opuścił miejsce pobytu stałego albo opuścił miejsce pobytu czasowego przed upływem deklarowanego okresu pobytu i nie dopełnił obowiązku wymeldowania się”.

Wymeldowanie bez zgody osoby zameldowanej może nastąpić z urzędu (tj. organ gminy z urzędu podejmie wiadomość o tym, że dana osoba już nie mieszka pod wskazanym adresem i dokona wymeldowania bez żadnej zewnętrznej inicjatywy), albo na wniosek. Wniosek o wymeldowanie bez zgody osoby zameldowanej może złożyć właściciel lokalu albo inna osoba dysponująca tytułem prawnym do lokalu (np. jeżeli lokator podnajął mieszkanie innej osobie, która zameldowała się w tym lokalu na podstawie zawartej umowy, lokator ma prawo do złożenia wniosku o wymeldowanie, albowiem dysponuje on tytułem prawnym do lokalu – swoją umową najmu).

We wniosku o wymeldowanie należy wskazać:

- 1) dane osoby zameldowanej oraz dane właściciela lokalu;
- 2) PESEL;
- 3) datę i miejsce urodzenia;
- 4) adres dotychczasowego miejsca pobytu;
- 5) adres poczty e-mail lub numer telefonu komórkowego;
- 6) informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych;
- 7) okoliczności potwierdzające opuszczenie lokalu przez osobę zameldowaną.
- 8) w razie możliwości należy dołączyć dokumenty potwierdzające, że osoba zameldowana faktycznie opuściła lokal i już nie przebywa pod wskazanym adresem.

Wymeldowanie bez zgody osoby zameldowanej odbywa się w zgodzie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Jeżeli wniosek został złożony poprawnie, wówczas organ gminy rozpocznie postępowanie wyjaśniające.

W toku postępowania wyjaśniającego organ administracji może:

- 1) wysłuchać stron postępowania;
- 2) przesłuchać świadków (np. sąsiadów, w celu potwierdzenia, że dana osoba faktycznie nie mieszka w przedmiotowym lokalu);
- 3) dokonać oględzin lokalu (aby sprawdzić, czy np. w danym lokalu znajdują się rzeczy osoby, która kwestionuje wymeldowanie).

Wymeldowanie jest czynnością o charakterze wyłącznie administracyjnym. Wymeldowanie nie przesądza o posiadaniu prawa do używania lokalu. Jeżeli osoba została bezprawnie wyrzucona z mieszkania, konieczne będzie podjęcie stosownych działań na gruncie prawa cywilnego – na przykład złożenie pozwu o przywrócenie posiadania.

Zadaniem organu gminy jest zweryfikowanie, czy osoba, która ma zostać wymeldowana, opuściła daną nieruchomość w sposób dobrowolny oraz na stałe. Przy ocenie tych dwóch elementów właściwe jest wspomaganie wykładniami Naczelnego Sądu Administracyjnego, zgodnie z którym dla zaistnienia przesłanki opuszczenia miejsca pobytu stałego konieczne jest, aby fizycznemu przebywaniu osoby w innym miejscu, niż miejsce pobytu stałego, towarzyszył zamiar stałego związania się z tym innym miejscem, urządzenia w nim swego trwałego centrum życiowego. „O opuszczeniu miejsca stałego pobytu można mówić tylko wtedy, gdy dana osoba fizycznie nie przebywa w określonym lokalu i ma zamiar opuszczenia tego lokalu na stałe, a zamiar ten związany jest z założeniem w nowym miejscu ośrodka osobistych i majątkowych interesów. Rezygnacja z przebywania w określonym lokalu może nastąpić w sposób wyraźny – poprzez złożenie stosownego oświadczenia, ale także w sposób dorozumiany – poprzez zachowanie, które w sposób niebudzący wątpliwości wyraża wolę danej osoby skoncentrowania swojej aktywności życiowej w innym miejscu” (por. wyrok NSA wydany w sprawie o sygn. II OSK 851/09).